

בש"פ 3211/15 - פלוני נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 3211/15

לפני: כבוד השופט ד' ברק-ארז

העורר: פלוני

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי בירושלים
מיום 21.4.2015 במ"ת 35995-02-15 שניתנה על ידי
כבוד השופט צ' סגל

תאריך הישיבה: ג' בסיון התשע"ה (21.5.2015)

בשם העורר: עו"ד ארז בר-צבי

בשם המשיבה: עו"ד אופיר טישלר

החלטה

*

1. בפני ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי בירושלים מיום 21.4.2015 (מ"ת 45995-02-15, השופט הבכיר צ' סגל) לעצור את העורר עד תום ההליכים בעניינו.

2. ביום 19.2.2015 הוגש נגד העורר כתב אישום לבית המשפט המחוזי בירושלים. על-פי החלק הכללי בכתב האישום, העורר הועסק במועדים הרלוונטיים לו בחברה המשכירה דירות לתקופות קצרות, וכן בגלריה המופעלת על-ידי עמותה. כתב האישום מייחס לעורר פגיעות מיניות בחמישה קטינים המתגוררים בשכונת מגוריו בירושלים – בדירתו, בדירות שהושכרו על-ידי החברה בה שעבד, וכן בגלריה – במסגרת מאות מקרים. כתב האישום כולל חמישה אישומים שנסבו על מעשיו הנטענים של העורר בחמישה קטינים אשר גרו בשכונת אליו, ומפרט את הקשר של העורר עם הקטינים, שאותם הוא שכנע לקיים עמו מגעים מיניים בתמורה לכסף או לדברים שונים שהציע לקנות עבורם. כתב האישום מפרט כיצד העורר ביצע בקטינים מעשי סדום רבים ומעשים מגונים, צפה עמם בסרטים פורנוגרפיים, ושכנע אותם להמשיך לקיים עמו מגעים מיניים כשביקשו להפסיק זאת. בגין העובדות המתוארות בכתב האישום יוחסו לעורר עבירות רבות של מעשה סדום (לפי סעיף 347(ב) בנסיבות סעיף 345(א)(3) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין), לפי סעיף 347(א)(1) לחוק העונשין, וכן לפי סעיף 345(ב)(1) בנסיבות סעיף 345(א)(1) לחוק העונשין); עבירות רבות של מעשים מגונים (לפי סעיף 348(א) בנסיבות סעיף 345(א)(3) לחוק העונשין); וכן ניסיון למעשה סדום באדם שמלאו לו ארבע עשרה וטרם מלאו לו שש עשרה שנים (לפי סעיף 347(א)(1) בצירוף סעיף 25 לחוק העונשין).

3. יחד עם כתב האישום הגישה המדינה בקשה לעצור את העורר עד תום ההליכים כנגדו. ביום 23.2.2015, במסגרת הדיון בבקשה, הסכים בא-כוח העורר לקיומן של ראיות לכאורה כנגדו (בהסתייגויות שונות לגבי עוצמתן). כמו כן, הוא לא חלק על עילת המעצר הסטטוטורית הקיימת בעניינו של העורר, אך ביקש לבחון את האפשרות לשחררו לחלופת מעצר. המדינה התנגדה לעריכת תסקיר בעניינו של העורר נוכח ריבוי העבירות והמסוכנות הנשקפת מהן. בית המשפט המחוזי הורה באותו יום על עריכת תסקיר מבחן בעניינו של העורר, אשר במסגרתו תיבחן חלופת מעצר. בית המשפט המחוזי עמד על המעשים החמורים המיוחסים לעורר ועל המסוכנות הנשקפת מהם, אך ציין גם כי לעורר אין עבר פלילי, כי הוא עובד במסגרת קבועה, וכי הוא שיתף פעולה עם חוקריו ואף התייצב במשטרה כשהבין שזו מחפשת אחריו. על כן, כך נקבע, אין לסגור בפניו את הדלת לבחינת חלופה מהודקת, הכוללת מפקחים מתאימים, ערבויות מתאימות ואיזוק אלקטרוני, לרבות תוך בחינת האפשרות של מיקום החלופה בעיר אחרת. בית המשפט המחוזי ציין כי הדבר כפוף כמובן להמלצת שירות המבחן וכן לכך שהדבר לא יסכן עדי תביעה או קורבנות פוטנציאליים נוספים.

4. ביום 15.4.2015 התקבל תסקיר המעצר בעניינו של העורר. התסקיר עמד על כך שהעורר הוא אדם צעיר בן 28, נטול עבר פלילי, המנהל אורח חיים חרדי ואשר לפני המעצר עבד בשתי עבודות במקביל. בתסקיר צוין כי העורר דיווח שהוא מצוי במצב נפשי קשה וכי הוא חושש מהעצורים השוהים עמו, ואף סבל מאלימות קשה שהופנתה נגדו. העורר ציין כי הוא נמשך לנשים, אך מעולם לא היה בקשר מיני עם אישה, וכי היו לו קשרים קרובים עם הנערים, שמתוכם נבעו גם קשרים מיניים, חלקם ממושכים. שירות המבחן עמד על כך שלפי תפיסת העורר הקטינים היו מעוניינים בקשר, כיוון שלא התנגדו. שירות המבחן ציין כי לעורר דחפים מיניים מוגברים שניתן יהיה להפחית רק באמצעות טיפול תרופתי. כן עמד שירות המבחן על כך שהעורר רוצה להשתלב בטיפול, אך התרשם כי מדובר במוטיבציה חיצונית הנובעת מהרצון להשתחרר ממעצר. שירות המבחן סבר כי קיימת רמת סיכון גבוהה להישנות של התנהגות העוברת על החוק המעמידה בספק את יכולתם של מפקחים לצמצם את הסיכון האמור. שירות המבחן ציין כי שילוב העורר במסגרת סגורה של הוסטל ייעודי לטיפול בעברייני מין יכול לצמצם את הסיכון הנשקף ממנו, אך זה טרם הוקם ואין צפי להקמתו. המענה הטיפולי היחיד הקיים כיום לעברייני מין מסוגו של העורר, כך הוסבר, הוא מרכז יום הפועל במשך חמישה ימים בשבוע, שמונה שעות כל יום, אשר שירות המבחן סבר כי אין בו מענה הולם לרמת הסיכון הנשקפת מן העורר. שירות

המבחן התייחס לחלופת המעצר שהוצעה על-ידי העורר ובכללה למשפחתו אשר הוצע כי תפקח עליו. במסגרת החלופה הוצעו שניים מאחיו ואשתו של אחד האחים כערבים וכמפקחים ביישוב שבו מתגורר אחד מהם (שאינו ירושלים). בנוסף לכך, האם הוצעה כ"ערבה תומכת". שירות המבחן סבר כי מדובר באנשים אחראיים הרוצים לסייע, אך בשל רמת הסיכון, הקושי לשליטה בדחפים, היעדר מענה של טיפול תרופתי מידי וחוסר יכולת של שירות המבחן למפות את אזור החלופה מבחינת נגישות לקטינים, שירות המבחן גרס כי חלופה של מרכז יום אינה מספיקה במקרה זה. על כן, ובשל כך שלא קיימת בשלב זה מסגרת של הוסטל מתאים, נמנע שירות המבחן מלהמליץ על שחרורו של העורר.

5. בית המשפט המחוזי התייחס לתסקיר האמור בהחלטתו מיום 21.4.2015. בית המשפט המחוזי ציין כי אף הוא התרשם מכנות גישתם של בני המשפחה של העורר המוכנים ליטול על עצמם את האחריות הכבדה הכרוכה בכך ולפקח על העורר בכל דרך אפשרית. עם זאת, בית המשפט המחוזי קבע כי באיזון בין האינטרסים המנוגדים ובשים לב לחומרת העבירות ולכך שלא הוקם עדיין הוסטל מתאים לעברייני מין כדוגמת העורר, לא ניתן לשחררו בערובה. בית המשפט המחוזי עמד על כך שהצעותיו של העורר נבחנו על-ידי שירות המבחן, שלא מצא בהן מענה המאין את מסוכנותו. בית המשפט המחוזי עמד על כך שישנם מקרים שבהם בית המשפט לא מאמץ את המלצת שירות המבחן, אך כי זה אינו אחד מהם. במקרה זה, כך נקבע, האינטרס הציבורי הכללי גובר על האינטרס הפרטי של העורר. בית המשפט המחוזי ציין כי אם בעתיד תוצע חלופה הולמת שתאין במידה מרבית את הסיכון הפוטנציאלי הנשקף מן העורר כלפי קטינים, ניתן יהיה לשקול שוב את שחרורו בערובה.

הערר

6. העורר טוען בפני כי המפקחים שהוצעו בבית המשפט המחוזי הוכרו כאיכותיים הן על-ידי שירות המבחן והן על-ידי בית המשפט עצמו. בהמשך לכך, העורר טוען כי בית המשפט המחוזי שגה בכך שלא שיחררו לחלופת מעצר, לאחר שתר אחר חלופה הרמטית, להבדיל מחלופה "מספקת", כפי שצריך היה לעשות (בהפניה לבש"פ 126/12 פלוני נ' מדינת ישראל (16.1.2012)). לטענת העורר, החלופה שהוצגה יכולה לאין את מסוכנותו בצורה מספקת. כן טוען העורר כי החלופה שהוצעה עומדת בקריטריונים שעליהם עמד בית המשפט המחוזי בהחלטתו הראשונה מיום 23.2.2015. עוד טוען העורר כי היה על בית המשפט המחוזי לתת משקל משמעותי לכך שהוא אדם צעיר, בן 28, ללא עבר פלילי, וכי הוא טרם זכה להזדמנות להוכיח שיכבד את תנאי שחרורו. בהקשר זה, ציין העורר כי הוא שיתף פעולה באופן מלא עם רשויות החקירה. העורר מוסיף כי חוויית המעצר היא קשה מנשוא עבורו, מאחר שהוא סובל מאיומים והצקות מידי העצורים האחרים, וכי די בכך על מנת להרתיעו מלהפר את תנאי השחרור.

7. בנוגע לתסקיר של שירות המבחן, טוען העורר כי הוא מודע לכך שכאשר התסקיר שלילי נדרשת הנמקה לסטייה ממנו, אך מוסיף כי בנסיבות העניין אין להגדיר את התסקיר כשלילי ביחס למפקחים המוצעים. על כן, כך נטען, השחרור לחלופה לא מהווה "סטייה" מהתסקיר אלא רק מן ההמלצה הסופית שבו, ומכל מקום אין מדובר בסטייה קיצונית ממנו.

8. בא-כוחו של העורר עומד על כך שהחלופה שהוצעה התבססה על מגורים שלו ביחידת דיור נפרדת הסמוכה לבית שבו מתגורר זוג ללא ילדים קטינים, ובהשגחה צמודה של מפקחים שנמצאו כולם אמינים ומחויבים, כשלעצמם, והכול מחוץ לעיר ירושלים.

9. המדינה מתנגדת לשחרורו של העורר לחלופת המעצר המוצעת. בעשותה כן היא חוזרת ומפנה לסיכון הברור

הצפון בעורר לקטינים. המדינה מתבססת בהקשר זה על כך ששירות המבחן לא סבר כי די בחלופה שהוצעה.

10. המדינה הוסיפה והפנתה לכאב העצום שהסב העורר לקורבנותיו, כאב שצפוי להיות מועצם אם ישוחרר ממעצר.

דין והכרעה

11. המעשים המיוחסים לעורר הם קשים ביותר. גם המסוכנות העולה ממנו היא ברורה, ולא כל שכן בנסיבות שבהן הוא אינו מכחיש את עצם קיומם של קשרים מיניים עם קטינים, ואף מתקשה לראות את הפסול העמוק הגלום ביחסים מסוג זה. המסוכנות הגבוהה הנשקפת מהעורר משתקפת במעשים הקשים המיוחסים לו והישנותם, בשים לב לכך שכתב האישום מעלה לכאורה "דפוס פעולה" שיטתי ממש כנגד חמישה קטינים שונים, צעירים שנתנו בו את אמונם.

12. עם זאת, השאלה שעלי להתמקד בה היא האם החלופה שהוצגה או חלופה דומה לה יכולה לאיין את מסוכנותו של העורר. כידוע, גם כאשר נמצאות ראיות לכאורה וקיימת עילת מעצר יש לבחון קיומה של אפשרות לשחרר את הנאשם לחלופת מעצר הכרוכה בפגיעה פחותה בחירותו, כפי שמורה סעיף 21(ב)(1) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996. זאת, גם כאשר המסוכנות הנשקפת מהנאשם היא גבוהה, ובלבד שיש בחלופה כדי לאיין את המסוכנות ולהשיג את תכלית המעצר (ראו: בש"פ 7206/10 מדינת ישראל נ' רומן אגרונוב, פסקה 19 (24.10.2010); בש"פ 126/12 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקאות י"ז-י"ח (16.1.2012)).

13. לאחר ששקלתי את הדברים, ולא בלב קל, הגעתי למסקנה כי דין הערר להתקבל - כך שהעורר יוכל להיות משוחרר לחלופת מעצר, אם כי רק בכפוף לכמה תנאים נוספים וככל שיהיה באפשרותם של בני משפחתו לעמוד בהם, כמפורט להלן.

14. השיקולים הרלוונטיים להחלטתי הם ברורים: מחד גיסא, הסיכון הברור והקונקרטי העולה מן העורר; מאידך גיסא, מחויבות של מפקחים איכותיים, וזאת להשגחה בסביבה שהיא חפה מנוכחותם של קטינים.

15. הן שירות המבחן והן בית המשפט המחוזי התייחסו בהרחבה לאיכותם ומחויבותם של המפקחים שהוצעו בעניינו של העורר. אולם, חרף איכותם של המפקחים המוצעים סבר שירות המבחן, כי החלופה אינה מספקת בשל המסוכנות הגבוהה הנשקפת מהעורר. יש לציין, כי הן שירות המבחן והן בית המשפט המחוזי נמנעו מלקבוע ששום חלופה לא תסכון בעניינו של העורר. למעשה, שירות המבחן סבר ששחרורו של העורר להוסטל סגור לעברייני מין יכול להיות חלופה מתאימה, אלא שהוסטל כזה אינו בנמצא. כמו כן, בית המשפט המחוזי סבר כי החלופה שהוצעה אינה מהודקת דיה, אך הוסיף כי ככל שתוצע חלופה כזו, היא תוכל להיבחן, בהדגישו שחלופה שכזו צריכה לתת מענה למסוכנות הנשקפת מן העורר ביחס לקטינים. לכך יש להוסיף, כי אף בית המשפט המחוזי עמד על כך שהעורר שיתף פעולה באופן מלא עם חקירתו מתחילתה, וזהו שיקול נוסף התומך בכך שלא תיסגר בפניו לחלוטין הדרך לשחרור לחלופת מעצר.

16. לאחר שבחנתי את הדברים אני סבורה שניתן למצוא דרך של אמצע, המאפשרת לאיין את מסוכנותו של העורר תוך פגיעה פחותה בחירותו גם במסגרת האפשרויות הזמינות כיום ותוך מתן מענה מספק לחשש הנשקף מהעורר לציבור בכלל ולקטינים בפרט. אני סבורה כי את החלופה שהוצעה ונבחנה על-ידי שירות המבחן ניתן "להדק" באמצעות עמידה על כך שבכל עת יהיו נוכחים ביחידת הדיור שתועמד לרשות העורר שניים מן המפקחים המוצעים, אחד מהם באותו חדר ממש עמו. בדרך זו, אני סבורה כי ניתן יהיה לאיין את הסכנה שעלולה לנבוע מניצול של חוסר תשומת לב רגעית של מפקח אחד, כדי למנוע מצב של סכנה כלשהי לציבור. אין ספק שיש בדרישה זו כדי ליצור הכבדה משמעותית של המפקחים, בני משפחתו של העורר, אולם אני סבורה שזוהי דרישה שלא ניתן לוותר עליה בשם לב למכלול הנסיבות. בהמשך לכך, אני סבורה כי במסגרת חלופת המעצר המוצעת יש לעמוד גם על כך שהעורר יהיה מנוע מלצאת מיחידת הדיור שנשכרה לצורך החלופה, ובמסגרת זאת ייאסר עליו גם לצאת לחצר הבית הסמוכה ליחידה זו או לבית הסמוך אליה, וכן שבכל מקרה לא יוכלו לבקר ביחידת דיור זו קטינים, ובכללם בני משפחה. כמו כן, יותקן במקום איזוק אלקטרוני. בנוסף, יהיו דלתות הבית נעולות בכל עת, ורק המפקחים, ולא המערער, יחזיקו במפתחות הבית.

17. אשר על כן, הערר מתקבל במובן זה שהעורר ישוחרר לחלופת המעצר המוצעת בהשגחה בו-זמנית (כל העת) של לפחות שניים מן המפקחים המוצעים, בתנאים שפורטו לעיל. בשל ההכבדה הכרוכה בכך על המפקחים המוצעים אני סבורה שיש להחזיר את הדיון לבית המשפט המחוזי על מנת שזה יודא כי המפקחים מסוגלים עדיין לעמוד במחויבות שנטלו על עצמם גם במתכונת זו. לנוכח המתכונת המוצעת של הפיקוח בית המשפט המחוזי יוכל לשקול האם יש צורך לבחון מפקחים נוספים, שיוכלו לחלוק בנטל. השחרור לחלופת מעצר כאמור יהיה בכפוף להסכמתם של המפקחים ולעמידה בתנאים הכספיים שיושטו עליהם על-ידי בית המשפט המחוזי.

18. לפני סיום אציין כי המקרה שלפני מדגיש את הצורך בהקמת מסגרות טיפול ייעודיות לעברייני מין קשים, ויש לקוות כי הן אכן יוקמו בהקדם, לטובת החברה כולה.

19. סוף דבר: הערר מתקבל. הדיון בתנאי השחרור מוחזר בזאת לבית המשפט המחוזי. לעת הזו, העורר יוסיף להישאר במעצר.

ניתנה היום, ח' בסיון התשע"ה (26.5.2015).

ש ו פ ט ת